

PRENUMERATA:

Z odnośnieniem do domu
lub przesyłką pocztą:

rocznie 24 mk., półrocznie
12 mk., kwartalnie
6 mk., miesięcznie 2 mk.

Numer pojedynczy
20 fenigów.

MONITOR POLSKI

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

OGŁOSZENIA.

„Monitor Polski“ przyjmuje ogłoszenia rządowe, instytucji społecznej i użyteczności publicznej, zaś od osób prywatnych, tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji.

Cena za wiersz drobnego pisma (petit) po tekście 1 Mk.

Redakcja i Administracja Pl. Małachowskiego Nr. 4.

Redakcja otwarta od 9—1 i 5—6 p. p.

Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe.

DZIAŁ URZĘDOWY.

DEKRET

Rady Regencyjnej o utworzeniu Ministerstwa Zdrowia Publicznego i Opieki Społecznej i Ministerstwa Ochrony Pracy.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1. Znosi się utworzone dekretem z dnia 4 kwietnia 1918 r. Ministerstwo Zdrowia Publicznego, Opieki Społecznej i Ochrony Pracy. Równocześnie tworzy się: Ministerstwo Zdrowia Publicznego i Opieki Społecznej oraz Ministerstwo Ochrony Pracy, którym przekazuje się sprawy do odnośnych dziedzin należące.

Art. 2. Wykonanie niniejszego dekretu poleca się Prezydentowi Ministrów, Ministrowi Zdrowia Publicznego i Opieki Społecznej oraz Ministrowi Pracy.

Dan w Warszawie, dnia 30 października 1918 r.

† Aleksander Kakowski

L. S. Zdz. Lubomirski.

Józef Ostrowski

Prezydent Ministrów:
Józef Świeżyński.

Minister Spraw Wewnętrznych:
Z. Chrzanowski

Minister Skarbu:
Englich

Minister Rolnictwa i Dóbr Koronnych:
Wł. Grabski

Minister Przemysłu i Handlu:
Andrzej Wierzbicki

Minister Aproprowiacji:
Antoni Minkiewicz

Minister Komunikacji:
W. Paszkowski

Minister Pracy:
J. Wolczyński

Dz. Pr. Nr. 14, z dn. 2/XI 1918 r. p. 31.

*

DEKRET

Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego w sprawie wypuszczenia pożyczki państwowej.

My, RADA REGENCYJNA KRÓLESTWA POLSKIEGO, postanowiliśmy i stanowimy ze względu na nieodzowność uczynienia zadość najpilniejszym potrzebom Państwa Polskiego wypuścić pożyczkę państwową, zabezpieczoną całym majątkiem Państwa Polskiego, w wysokości, jaka uznana zostanie za niezbędną, dla pokrycia najpilniejszych wydatków, polecając jednocześnie Ministrowi Skarbu przystąpić do wydania odnośnych zarządzeń.

Dan w Warszawie, dnia 30 października 1918 roku

† Aleksander Kakowski

L. S. Zdz. Lubomirski.

Józef Ostrowski

Prezydent Ministrów:
Józef Świeżyński.

Minister Spraw Wewnętrznych:
Z. Chrzanowski

Minister Skarbu: w z.
A. Wieniawski

Minister Sprawiedliwości:
J. Higersberger

Minister Przemysłu i Handlu:
Andrzej Wierzbicki
Minister Aproprowiacji:
Antoni Minkiewicz
Minister Ochrony Pracy:
J. Wolczyński

Dz. Pr. Nr. 14, z dn. 2/XI 1918 r. p. 32.

W wykonaniu powyższego Dekretu oraz uchwały Rady Ministrów z d. 3 listopada 1918 r. Królewsko-Polskie Ministerstwo Skarbu ogłasza emisję krótkoterminowych zobowiązań skarbowych (asygnat) 1918 r. na zasadach następujących:

1) Krótkoterminowe zobowiązania skarbowe (asygnaty) 1918 r. zabezpieczają się całym majątkiem Państwa Polskiego i wszystkimi jego dochodami.

2) K.-P. Ministerstwo Skarbu wypuszcza wspomniane asygnaty w odcinkach po 500, 1.000, 5.000, 10.000 marek polskich, względnie koron w. a.

3) Asygnaty te będą oprocentowane w stosunku 5% rocznie, przy czym procent ma być wypłacony nabywcom za rok z góry przez potrącenie go z ceny sprzedażnej, z odpowiednim dyskontem, w zależności od daty nabycia.

4) W d. 1 listopada 1919 r. Skarb Polski wycofa asygnaty w drodze wykupu, wwalucie, w której asygnaty wydane zostały, lub w razie przejścia Państwa Polskiego do nowej waluty—w nowej walucie polskiej, podług kursu, który obowiązować będzie dla konwersji wszelkich zobowiązań płatniczych.

Warszawa, dnia 3 listopada 1918 r.

Minister Skarbu:
J. Englich.

Wykaz banków, które przyjmować będą wpłaty na powyższą pożyczkę, będzie ogłoszono w dniach najbliższych.

*

P. Prezydent Ministrów wysłał depeze następujące:

Narodny Wybor. Praga.

Pozdrawiam najserdeczniej imieniem Polskiego Rządu spełnienie najwyższych ideałów bratniego narodu czeskiego. Jesteśmy najmocniej przekonani, że doświadczona w ubiegłych wiekach przyjaźń pomiędzy państwem polskim i czeskim już w najbliższej przyszłości odżyje nanowo dla dobra i pomyślności obu narodów. Na zdar!

Prezydent Ministrów:
Świeżyński.

Rada Narodowa w Budapeszcie.

Przesyłam w imieniu Rządu Polskiego głęboko odczuwane życzenie pomyślnego rozwoju wolnego Narodu Węgierskiego. Powstające nanowo Państwo Polskie zachowa napewno wiarę na przyjaźń, która w ubiegłych wiekach łączyła je z krajem Stefana i która przez długie lata łączyła politykę obu państw na wspólnej drodze. Eljen!

Prezydent Ministrów:
Świeżyński.

Rada Narodowa w Zagrzebiu.

W imieniu Rządu Polskiego pozdrawiam najserdeczniej powstające państwo południowosłowiańskie. Mamy pełną nadzieję, że przyszłość idącym ku wolności narodom słowiańskim przyniesie szczęście i pomyślność. Živio!

Prezydent Ministrów:
Świeżyński.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Z Gabinetu Cywilnego.

Polski Komitet Wykonawczy na Rusi nadesłał do Najdostojniejszej Rady Regencyjnej następującą deklarację:

„W uroczystej chwili uznania przez wszystkie narody świata niepodległości Zjednoczonej Polski, co zostało stwierdzone w orędziu Najdostojniejszej Rady Regencyjnej z dnia 7-go października 1918 r., Polacy z Ukrainy łączą się z całym narodem w uczuciu synowskiej miłości Ojczyzny i gotowości do bezgranicznych dla Niej poświęceń.

Utworzenie Niepodległego Państwa Polskiego ze wszystkich ziem polskich z dostępem do morza jest nie tylko zadośuczynieniem wymaganiam prawa i sprawiedliwości względem Polski, ale równocześnie staje się kamieniem węgielnym dla zgodnego współżycia narodów osiadłych we wschodniej części środkowej Europy i rękojmią dla owocnej ich pracy kulturalnej w imię postępu i dobra całej ludzkości.

Wierzymy, że w szczególności narody polskie i ukraińskie uzgodnią niezwykle trudny problemat wzajemnych stosunków dla wspólnego dobra obu narodów.

A gdy wracają do wspólnego życia rozdarzone części dawnej Rzeczypospolitej, gdy żądamy, aby Państwo Polskie posiadało własne wybrzeże morskie oraz objęło te ziemie odwieczne polskie, gdzie większość żywiołu obcego jest sztucznie wytworzona, winniśmy oświadczyć światu, iż dalecy jesteśmy od chęci panowania nad sąsiedzującymi z Polską narodami i w myśl zasad, proklamowanych przez Prezydenta Stanów Zjednoczonych, popieramy dążenia wszystkich narodów do ich pełnej niepodległości.

Wierzymy, iż w najbliższym czasie zbierze się w Warszawie Sejm zjednoczonych ziem polskich, oparty na jaknajszerszych zasadach demokratycznych. Wierzymy, iż zanim zostanie zwołany Sejm, który jedynie moce będzie stanowić o losach Polski i jej ustroju, Rada Regencyjna bezzwłocznie powoła z przedstawicieli wszystkich zaborów rząd tymczasowy, który ujmie w swoje ręce rządy kraju, sprawę natychmiastowego stworzenia armii polskiej oraz obrony interesów Państwa Polskiego na kongresie międzynarodowym.

W tej wielkiej chwili wzywamy przeto wszystkich Polaków, aby zgodną pracą i poświęceniem przyczynili się do zbudowania mocnego i wolnego Państwa Polskiego.

Następuje 76 podpisów organizacji politycznych, instytucji społecznych i kulturalnych.

Za zgodność z oryginałem

Prezes Polskiego Komitetu Wykonawczego na Rusi

Tomasz Michałowski

Sekretarz Polskiego Komitetu Wykonawczego na Rusi

Zygmunt Berezowski.

Jednocześnie Polski Komitet Wykonawczy na Rusi nadesłał pismo następujące:

Polski Komitet Wykonawczy na Rusi otrzymał z Czernihowa następującą depezę:

„Czernihow, dnia 19 października 1918 r. Ludność Polska Czernihowszczyzny i wszystkie organizacje Polskie, dowiedziawszy się z pism o posiedzeniu uroczystym Polskiego Komitetu Wykonawczego na Rusi, całą duszą łączą się z rezolucją, uchwaloną z powodu zjednoczenia Wielkiej Polski z własnym wybrzeżem morskim.

Prosimy przesać do kraju wyrazy radości, patriotycznej dumy i synowskiego przywiązania Kolonii Polskich w Czerniowszczyźnie jako też życzenie pomyślnej pracy dla Sejmu, zwoływanego ze wszystkich części Polski. Komisarzat Gubernialny Polskiego Komitetu Wykonawczego na Rusi. Zarząd Centralny Klubu Społeczno-Politycznego, łączącego wszystkie organizacje polskie i wszystkich Polaków Czerniowszczyzny. Zgodnie z protokołem uroczystego posiedzenia—Edward Rettinger⁴.

Za zgodność z oryginałem:

Prezes Polskiego Komitetu Wykonawczego na Rusi

Tomasz Michałowski

Sekretarz Polskiego Komitetu Wykonawczego na Rusi

Zygmunt Berezowski.

Do

NAJDOSTOJNIEJSZEJ RADY REGENCYJNEJ
KRÓLESTWA POLSKIEGO
w Warszawie.

W wielkiej dziejowej chwili dla naszego Narodu zwracamy się i my, jeńcy-Polacy, oficerowie i żołnierze b. armii rosyjskiej, z wyrazami hołdu i głębokiej wdzięczności dla Ciebie, Dostojna Rado, za słowa otuchy i nadziei Twej wiekopomnej odezwy do narodu.

Z niej czerpiemy moc do wyrwania i niezłomną nadzieję, że i nam dane będzie wrócić do Ojczyzny i pracować dla Jej dobra.

Ziszczają się nasze najmielsze marzenia; przed olśnieniem i zachwyconymi oczyma zapala się zorza wolności i serca nasze zwracają się do Boga z gorącą modlitwą za naszą umiłowaną Polskę, wolną, niepodległą i zjednoczoną.

dnia 12 października/1918 r.

Obóz jeńców wojennych № 11
Preussisch Holland

Podpisali:

Pułkownik Wacław-Kazimierz Cholewo,
Pułkownik Mieczysław Januszkiewicz,
Podpułkownik Antoni Mikucki i wielu in.

Z Prezydium Rady Ministrów.

Dnia 30 października przedstawił rząd polski Jen.-Gub. Warszawskiego szczegółowe wnioski w sprawie objęcia całkowitego zarządu we wszystkich działach administracji krajowej w dniu 15 listopada r. b. W odpowiedzi na to pismo, wysłane dnia 2 b. m., p. Szef Administracji przy Gen.-Gub. Warszawskiem — wyrażając zamiar władz niemieckich, by oddanie zarządu, przewidywane przez nie poprzednie na dzień 1 stycznia 1919 r., zostało jak najbardziej przyspieszone—oświadczył, że ze strony niemieckiej do powzięcia ostatecznej decyzji co do sposobu i terminu oddania administracji uprawniony jest Kanclerz Rzeszy, któremu też wnioski rządu polskiego zostały przesłane.

P. Szef Administracji zaznaczył zarazem, że przejęcie administracji łączy się ze sprawą zawarcia układu między rządem polskim a rządem niemieckim w kwestii wymiany produktów między obu krajami oraz udzieleniem Rzeszy Niemieckiej zabezpieczeń prawnych i gospodarczych.

W odpowiedzi na to pismo, wysłane dnia 4 b. m. rząd polski podniósł, że nie może uznać łączności spraw wysuniętych przez p. Szefa Administracji z zupełnie odrębną kwestją przejęcia zarządu, która następuje na podstawie stwierdzonej powszechnie niezawisłości i suwerenności państwa polskiego.

Rząd polski chętnie rozpocznie pertraktacje o wymianie surowców za towary potrzebne Polsce, które będą mogły toczyć się równoległe z przejmowaniem administracji ale oddzielnie. Aby w tej mierze móc zająć stanowisko, rząd polski musi rozporządzać oczywiście dokładną ewidencją całego stanu gospodarczego kraju. Natomiast ułożenie wspomnianych zabezpieczeń prawnych i gospodarczych może być jedynie przedmiotem osobnego traktatu gospodarczego między Rzeszą Niemiecką a Polską, który oprócz się musi na zasadach prawa międzynarodowego, a przeto nie może stać w związku z uchynieniem okupacji.

Obstając przy domaganiu się, by przejęcie

administracji nastąpiło w dniu 15 listopada r. b., rząd polski oświadcza, iż oczekuje w najbliższym czasie wezwania do odpowiedniej pracy przygotowawczej.

Z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Dzienniki warszawskie umieściły w ostatnich dniach urzędowy komunikat niemiecki w sprawie przyjazdu przywódców bolszewizmu, powracających bez przeszkód do kraju i rozwijających tutaj agitację, gdzie na początku powiedziano: „Kontrola nad reemigrantami z Rosji spoczywa przeważnie w ręku urzędów polskich. Za wpuszczanie elementów bolszewickich spadłaby przedewszystkiem na nie odpowiedzialność“.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uważa za konieczne podać następujące sprostowanie: Polscy komisarze reemigracyjni, którzy mogli być wyznaczeni po paru a w niektórych miejscowościach dopiero po kilku miesiącach rozpoczęcia reemigracji, są rozmieszczeni w nielicznych punktach pogranicznych głównych linii kolejowych i rejestrują tylko transporty, skierowane do tych punktów przez władze niemieckie, zarządzające wyłącznie całym ruchem kolejowym.

Prawo komisarzów odnosi się, ze względu na trudności aprowizacyjne i inne, tylko do rejestracji powracających na stałe uchodźców, obywateli Królestwa Polskiego, — pozwolenie na przejazd do kraju wydaje łącznie niemiecki oficer łącznikowy po udzieleniu przychylniej opinii komisarza polskiego. W myśl jednak instrukcji Generał - Gubernatorstwa Warszawskiego z dnia 25 maja r. b. 1. C. R. № 70995 oficerom łącznikowym wrazie nieprzychylniej opinii Komisarzy, Gen. - Gubernatorstwo zastrzegło sobie decyzję w tej sprawie. Prócz tego pozwolenia na czasowy przyjazd do Królestwa pociągami zwykłymi wydają wprost władze niemieckie. Również wyjęte są z pod kontroli polskich komisarzów reemigracyjnych osoby niemieckiego pochodzenia na zasadzie instrukcji Gen. Gub. Warsz. z dnia 11 czerwca 1918. I. C. R. № 169607; w ten sposób mogą uzyskać pozwolenie na powrót osobistości z nazwiskami o brzmieniu niemieckim, podając się jako „Deutschstämmige“.

Wszelka egzekutywa nietylko w okupacji wschodniej, ale i w Królestwie spoczywa w ręku niemieckim, Komisarzatom zaś polskim odmówiono wszelkich sił pomocniczych, jak żołnierzy polskich, stałych kierowników pociągów transportowych i t. d.

W tych warunkach stwierdzono powrót całego szeregu osób bez wiedzy polskich urzędów reemigracyjnych i nie może być mowy o obarczeniu za to odpowiedzialnością „przedewszystkiem“ urzędów polskich.

Co się tyczy uwagi w końcu powyższego komunikatu, że „społeczeństwo polskie musi sobie uświadomić, iż bez jego daleko idącego współdziałania zwalczanie bolszewizmu niema widoków powodzenia“, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uważa, że sprawa ta jest możliwa do załatwienia przy współdziałaniu społeczeństwa, lecz tylko z Rządem Polskim.

Z Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Koronnych.

W sprawie rejestracji sił technicznych na polu meljoracji rolnych. Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Koronnych rejestruje siły techniczne, pracujące na polu meljoracji rolnych. Rejestracja prowadzona jest w celu ustalenia, jakim materiałem rozporządza kraj w dziedzinie techniki meljoracji rolnych.

Osoby, których to dotyczy, proszone są o nadsyłanie do Ministerstwa (Nowy-Świat 69) danych według następującego kwestjonarjusza:

- 1) Imię i nazwisko, 2) Wiek, 3) stopień wykształcenia ogólnego i technicznego, 4) czas, miejsce i rodzaj praktyki, 5) prace na polu naukowym, 6) dokładny adres.

Z Ministerstwa W. R. i O. P.

Kształcenie handlowe gazeciarzy ulicznych. Ponieważ chłopcy, sprzedający gazety, ujawniają dużo sprytu i zdolności kupieckich, przeto przy pewnym przygotowaniu mogliby wyrobić się na dobry element drobno kupiecki. Na ten sposób rozwinięcia i spożytkowania

wrodzonych uzdolnień zwrócił uwagę ks. Inspektor Gralewski, a Wydział Oświaty Pozaszkolnej K. P. Ministerstwa W. R. i O. P. odbył konferencję z opiekunami ognisk dla gazeciarzy. Resultatem narad było postanowienie utworzenia od Nowego Roku wieczornych kursów towarzystwa dla zapisanych dobrowolnie chłopców, oraz projekt stworzenia komisji z delegatów od zarządu poszczególnych ognisk, celem współpracy i współdziałania w poczynaniach.

Z Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Z Krajowego Inspektoratu Zaciągu do Wojska Polskiego. Pomieszczoną w pismach wiadomość o wstrzymaniu ochotniczego zaciągu do Wojska Polskiego prostuje się w tym kierunku, że z chwilą podziału kraju na okręgi wojskowe i objęcia posterunku przez dowódców tych okręgów, wszelka działalność wojskowa, a więc tak ochotniczy zaciąg, jak i przewidziany pobór rekruta należeć będą do zakresu działania dowódców okręgów, którzy stosować się będą do obowiązujących przepisów, ustalonych w Tymczasowej Ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

KRONIKA POLITYCZNO-SPOŁECZNA.

Obszar narodowościowy Słowenów. Dzienniki słoweńskie w Lublanie, krytykując znane orędzie ces. Karola, tak określają obszar narodowy Słowenów: W zwartej masie mieszkają Słowenicy w całej Krainie, w południowej jednej-trzeciej części Styrii, południowo-wschodniej Kuryntii, w większej części Gorycji i Gradyjski. Czysto słoweńskimi są też gminy w okolicy Trjestu (w miście samem Słowenicy tworzą mniejszość, ale o wiele silniejszą, niż im to przyznawała statystyka urzędowa), następnie w powiecie widimskim, oraz na Węgrzech w części komitatów zaladkiego i żelaznego.

Na północny granicę etnograficzną słoweńsko-niemiecką biegnie do ujścia Zylji pod Bielakiem, następnie po lewym brzegu Drawy na południe od Celowca i na północ od Dejaskaza.

W Styrii przechodzi ona na południe od Ernoza do Radgonia nad Murą, skąd zwraca się na północny wschód do Sw. Gotarda nad węgierską Rabą. Tu rozpoczyna się wspólna linia narodowościowa słoweńsko-węgierska i ślęcą od Falkowacza ku Lendawie, gdzie żywił słowacki styka się już z chorwackim. Odtąd granica polityczna staje się chłocześnie narodowościową, aż do Istrii, gdzie linia etnograficzna między Słoweniami i Chorwatami zdążyła wzduż Podgradu do rzeki Dragonji, nad którą nowymi sąsiadami Słowenów stają się Włosi. W dalszym ciągu granica opiera się, z wyjątkiem Trjestu, o wybrzeże, a przebiegając między Gorycją i Gradyjską, pod Korminem wstępuje na terytorium włoskie i idzie na zachód od Czelađu, Tarcenta i Rosji, poezem od Kamina ciągnie się wzduż granicy do Potablu.

Pozatem Słowenicy tworzą kilka poważnych wysp narodowościowych w Istrii i na Węgrzech (Tarań nad lewym brzegiem Drawy) oraz w Styrii północnej, zwłaszcza w Gradcu. Znaczna liczba Słowenów znajduje się nadto w Stanach Zjednoczonych, gdzie jest paru biskupów Słowenów. Urzędowa statystyka przedwojenna podaje liczbę Słowenów w Austrii, na Węgrzech i w Ameryce na 1 milion 450 tysięcy. Prof. Niederle, uczonej czeski, naliczył ich zgórą półtora miliona. Przynależność swą polityczno-kulturalną pragną Słowenicy związać z Serbo-Chorwatami, z którymi bardzo ściśle są spokrewnieni, we wspólnym państwie południowo-słowiańskim, sięgającym z poza Drawy do Macedonii.

Stosunki przemysłowe na Ukrainie. Ukraina, jak wiadomo, była środowiskiem najważniejszych gałęzi przemysłu rosyjskiego. Zagłębie donieckie przed wojną zatrudniało 200.000 robotników i stanowiło właściwe źródło węgla Rosji. Produkcja Zagłębia wynosiła w 1914 roku 1.683 milionów pudów, czyli więcej, niż trzy-czwarte całej produkcji europejskiej Rosji. Z tej cyfry Ukraina na miejscowe potrzeby zużyła przeszło 400 milionów pudów. Produkcja surowca w ostatnich latach przedwojennych stale wzrastała i dosięgała 300 milionów pudów, podczas gdy ogólna produkcja Rosji wynosiła 450 milionów. Przemysł żelazny również w tych czasach korzystnie się rozwijał i odgrywał ważną rolę w ogólnym bilansie gospodarczym państwa rosyjskiego.

Wojna a zwłaszcza rewolucja zburzyła szybko ten pięknie rozwijający się przemysł południowo-rosyjski. Obecny stan przedsiębiorstw przemysłowych na Ukrainie i widoki w najbliższej przyszłości przedstawiają się w nader ciemnych barwach. Urządzone, wedle wszelkich współczesnych wymagań, olbrzymie fabryki są zamknięte, piece pogaszone, tysiące robotników bez zajęcia i cenne maszyny pokryte rdzą. — Ponieważ kwestja pracy wciąż jest jeszcze niuregulowana i nie ma dążeń do powrotu do poprzedniego systemu akordowego, prawdopodobnie upłynie jeszcze sporo czasu, zanim fabryki będą mogły rozpocząć prawidłową działalność, tembardziej, że brak surowych materiałów.

* Minister handlu Gutnik, przyjmując w tych dniach przedstawicieli prasy, pomiędzy innymi powiedział, że przedsiębiorstwa zostaną jaknajenergiczniej srod-

ki, aby zapewnić Ukrainie po zawarciu pokoju niezależność polityczną i gospodarczą. Rząd ukraiński dąży do najbardziej przyjaznego współdziałania z Rosją. W jakiej to nastąpi formie, czy jako związku federacyjnego, czy też innej, nie daje się jeszcze teraz określić. Nie należy zapominać, że kulturalne i gospodarcze życie Ukrainy ściśle jest związane z Rosją. Rząd ukraiński dąży do zupełnej niezależności, odseparowując się od Rosji rządzonej przez bolszewików, ale teraz zbliża się powszechny pokój, a z nim nowy porządek świata. Dalsze istnienie Ukrainy pod względem politycznym i gospodarczym, zakończył minister Gutnik, można sobie wyobrazić jedynie w ściślejszym związku z państwem rosyjskiem. Jakże kształty przybierze ten związek, zadowolają przyszłe wydarzenia światowe.

Misja ukraińska do Rumunii. Dnia 20 października wyjechała z Kijowa do Jassy nadzwyczajna ukraińska misja dyplomatyczna, w składzie następującym: szef misji — gen. świty betmana, W. Daszkiewicz-Horbachij, starszy sekretarz — prof. prawa międzynarodowego M. Dogiel, sekretarz P. Niewadowski, adiutant szefa misji chor. Majewski, urzędnik do specjalnych zleceń S. de Witte. („Posledniaj Nowosti” Nr. 5248). 20.X. 1918 r.

Wybory do kongresu w Stanach Zjednoczonych. Kampanja wyborcza na deputowanych na kongres, który zwołany jest na 5 listopada — wre w całej pełni. Wilson sam w agitacji wyborczej bierze udział. W tych dniach ogłosił prezydent list wyborczy, w którym komentując punkt trzeci swojego programu pokojowego, oświadcza się za zupełną wolnością handlu dla wszystkich narodów a przeciw przywilejom celnym wewnątrz poszczególnych państw. Pismem tym pragnie Wilson skłonić sympatyki na stronnictwo demokratyczne, do którego należy, ale niemniej list ten prezydenta jest otwarciem oświadczeniem się przeciw wojnie gospodarczej po wojnie, równocześnie zaś kaptuje sympatyki wielkiego przemysłu amerykańskiego, wielki przemysł bowiem Stanów Zjednoczonych nie pragnie, aby wewnątrz imperjum brytyjskiego wprowadzono przywileje celne, gdyż wówczas Kanada byłaby dla przemysłu amerykańskiego, jako rynek zbytu tegoż przemysłu, zagrożona. Przeciwnicy stronnictwa demokratycznego, t. j. republikanie, z byłym prezydentem Rooseveltem, Taftem oraz senatorem Lodge na czele, zwalczając demokratów, atakują znany program pokojowy Wilsona, który im się wydaje zamalowany.

Dążenia niepodległościowe Irlandji. Zbliżający się pokój wzbudza w Irlandji nowe nadzieje i wytwarza równocześnie nowe trudności. Przyjęcie zasad Wilsona i przeprowadzenie ich w praktyce, jak np. uznanie niepodległości Czecho-Słowaków, nie mogą nie oddziaływać na usposobienie Irlandczyków, którzy żądają zastosowania zasad Wilsonowskich także do siebie. Angielski „Manchester Guardian” przynajmniej też służyło żądaniu Irlandczyków, aby kwestja irlandzka, jako międzynarodowa, traktowana była na kongresie pokojowym. W Anglii nie istnieje skłonność do uznania Irlandczyków za odrębny naród, powiada wspomniane pismo, a przeciw naród irlandzki istnieje. „M. G.” domaga się stanowczo uznania narodowości irlandzkiej. Kwestja nie jest, wprawdzie, tak prosta, jakby się wydawało, bo istnieje dwie Irlandje, których dążenia wykluczają się wzajemnie, ale to samo dotyczy także mnóstwa innych podbitych narodów, których postulaty muszą być uregulowane na konferencji pokojowej. Dlategoż wiecej — powiada „Man. G.”, miano czynić wyjątek wobec Irlandji i dlategoż niezadowolona mniejszość w Ulsterze miała otrzymać więcej, niż większość irlandzka.

Międzynarodowa kontrola finansowa po wojnie. Kierownik zagranicznego oddziału instytucji „First National Bank of Chicago” oświadczył, że groźno byłoby amerykańskim bankowcom przy współudziale znanych ekonomistów zajmując się od kilku miesięcy opracowaniem planu organizacji międzynarodowego systemu bankowego, którego zadaniem będzie, „roztoczenie opieki po wojnie nad finansami świata”. Nowy plan polega na zasadach amerykańskiego federalnego systemu rezerwowego. Przez tę międzynarodową organizację ma być rozciągnięta kontrola nad finansami transakcjami całego świata. Stany Zjednoczone w tej instytucji będą reprezentowane przez związkowe banki rezerwy, Anglia przez Bank Angielski, a Francja przez Bank Francuski.

Współpraca z bankami wszystkich krajów usunie szkodliwą konkurencję poszczególnych instytucji finansowych.

Obecnie toczą się rokowania w sprawie wyboru miasta, w którym znajdować się będzie centrala tej nowej międzynarodowej organizacji bankowej.

Zjazd w sprawie wyłudnienia kraju. W ciągu trzech dni ubiegłych odbył się w Warszawie zjazd w sprawie wyłudnienia kraju, zapoczątkowany przez Polskie Tow. walki z nierządem i chorobami wenerycznymi, zorganizowany przy poparciu i współdziałaniu ministerstwa zdrowia publicznego. Zjazd zgromadził bardzo licznych przedstawicieli prowincji, nie przybyli natomiast przedstawiciele Krakowa, Lwowa i okupacji lubelskiej.

Obrazy zjazdu toczyły się w trzech sekcjach: I — dla walki z niedomaganiami, spowodowanymi przez wojnę, II — dla walki z chorobami wenerycznymi i nierządem i III — opieki nad matkami i dziećmi oraz walki z rozmyślnym ograniczaniem potomstwa.

W sekcji I szereg referatów omawiał sprawy załudnienia Królestwa Polskiego w czasie wojny, odżywiania podczas wojny, gruźlicy i walki z nią, chorób zakaźnych i innych niedomagań w czasie wojny, w sekcji II — stan chorób wenerycznych podczas wojny, zarządzenia prawodawcze a zwalczanie nierządu i chorób wenerycznych i sprawę płciową w życiu społecznym, w sekcji III — opiekę nad dziećmi, ochro-

nę kobiet i macierzyństwa i walkę z ograniczaniem potomstwa.

Po żywej dyskusji, jaką przeprowadzono nad referatami, zjazd uchwalił długi szereg dezcyderatów i wniosków o charakterze zawodowo-lekarskim i prawnospołecznym, wzywających rząd polski do przeprowadzenia gruntownych reform w powyższej wspomnianych sprawach.

Obrodam zjazdu przewodniczyli kolejno: dr. Jakowski, dr. Męczkowski, S. Popowski, dr. Szenajch i dr. Jaworski.

TELEGRAMY.

Przyłączenie Księstwa Cieszyńskiego do Polski.

Opawa, 2 listopada. (W.A.T.). Prezydent kraju otrzymał telegram następujący: „Polska Rada Narodowa dla Księstwa Cieszyńskiego, jako organ rządu polskiego, obejmuje z dniem 29 października rządu Księstwa Cieszyńskiego. Zawiadamiamy pana o tem z prośbą, aby starosta cieszyński zechciał podać to do wiadomości”.

W Opawie czesko-słowacki komitet narodowy objął kontrolę nad urzędem telegraficznym i telefonicznym. Komendant placu przyrzekł komitetowi poparcie swoje.

O czeska armię narodową.

Praga, 2 listopada. (W.A.T.). Wszystkie wysiłki rady narodowej zmierzają do posiadania dzielnej armji. Komitet wykonawczy powołane ma w dniach najbliższych najmłodsze 4 roczniki, mobilizacja ta ma być jednak tylko tymczasowa.

Bukowina w rękach Rumunów.

Wiedeń, 4 listopada. (W. A. T.). Podług dziennika „Abend”, 40.000 wojsk rumuńskich stoi w gotowości bojowej na granicy Bukowiny. Ludność rumuńska objęła zarząd nad Bukowiną.

Bułgaria republika.

Wiedeń, 4 listopada. (W.A.T.). Podług wiadomości z Bułgarii, car Borys istotnie zrzekł się tronu. W Bułgarii proklamowana została republika. Ex-car Borys wyjechał do Wiednia.

Monarchja czy republika węgierska?

Budapeszt, 2 listopada. (W. A. T.). Ministerjum Karoly'ego musiało dziś po 24-godzinnem istnieniu skutkiem nie dającego się zaprzeczyć nastroju kraju całego zająć w kwestji zasadniczej nowych Węgier — monarchja czy republika — nowe stanowisko. Gabinet żądał musiał dziś od króla uwolnienia od złożonej przysięgi na wierność, którego król nie odmówił. Na odbytej potem naradzie ministrów postanowiono kwestję — królestwo czy republika — oddać jaknajszybciej pod rozstrzygnięcie zgromadzenia ludowego. Co do rozstrzygnięcia tego wobec odbywających się manifestacji w całym kraju niema dziś żadnych wątpliwości.

Narady w Schönbrunnie.

Wiedeń, 3 listopada. (W. A. T.). Cesarz zaprosił wczoraj do siebie na audjencję do Schönbrunnu członków rady stanu. Oznajmił on im, iż nadeszły warunki zawieszenia broni na froncie włoskim, i zakomunikował te warunki. Podług pogłosek, cesarz w związku z tem wyraził zamiar abdykacji, gdyż, jako dotychczasowy sprzymierzeniec cesarza Wilhelma, nie może przyjąć warunków, postawionych przez koalicję.

Sytuacja w Austrii i na Węgrzech.

Wiedeń, 4 listopada. (W.A.T.). Sekretarz stanu do spraw zagranicznych państwa niemiecko-austriackiego dr. Wiktor Adler złożył wczoraj urzędową wizytę cesarsko-niemieckim ambasadorowi w Wiedniu, notyfikując objęcie władzy przez nowy rząd.

Wiedeń, 4 listopada. (W.A.T.). „Morgen Post” donosi: Wszystkie wypadki ustępują miejsca przed niebezpieczeństwem bolszewickim, które stało się nagle groźnym, skutkiem utworzenia czerwonej gwardji. Pomiedzy czerwona gwardja a radami żołnierskimi, utworzonymi przez Radę stanu, istnieje ogromna różnica poglądów. Nietrudno przewidzieć, jaki przebieg będą miały wypadki. Rada stanu zdecydowana jest w razie koniecznym wystąpić przeciwko czerwonej gwardji przy pomocy sił zbrojnych.

Wiedeń, 4 listopada. (W.A.T.). Wczoraj odbyło się w różnych okrugach około 15 zebrań rad żołnierskich z zupełnie spokojnym przebiegiem. Podług doniesienia „Korrespondenz Wilhelm”, jeńcy wojenni w obozie dla jeńców w Hart pod Amstetten i w Breitenleij, skutkiem porzucenia broni przez warty, zbiegli. Jeńcy wojenni zawiadnęli pociągami i puścili się w dalszą drogę. Przedsięwzięto środki, celem zatrzymania tego pociągu.

Budapeszt, 4 listopada. (W. A. T.). Arcyksiążę Józef wraz z synem swoim arcyksięciem Franciszkiem złożył onegdaj przed Radą narodową następującą przysięgę: „Ja, Józef Habsburg, zrzeczam honorem, iż poddaje się bezwarunkowo pod rozkazy Rady narodowej i popierać będę Radę narodową we wszelkich jej poczynaniach”. Taką samą przysięgę złożył jego syn.

Wiedeń, 4 listopada. (W. A. T.). „Mitagsztung” donosi z Budapesztu, że prąd bolszewicki wiał tam górę. Stanowisko Karoly'ego jest zachwiane. Panowanie nad tłumem wysłizga mu się z rąk. Prosił on o przybycie oddanych mu wojsk. Sytuacja jest niesłychanie napięta.

Budapeszt, 4 listopada. (W.A.T.). Węgierskie Biuro Telegraficzne donosi: Wczoraj przed południem wybrana została Rada robotników, która postanowiła nie uznawać kompetencji Rady miejskiej w sprawach dotyczących Budapesztu, lecz powierzyła władzę wykonawczą komitetowi, złożonemu z trzech przedstawicieli Rady narodowej, Rady robotniczej i Rady żołnierskiej.

Dwór wiedeński będzie rozpuszczony. **Wiedeń, 4 listopada.** (W.A.T.). Wiedeńskie c. i k. biuro telegr. donosi: Wiadomość o mającym nastąpić rozwiązaniu dworu i rozpuszczeniu gwardji odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy.

Ukraiński Kongres Narodowy.

Kijów, 4 listopada. (W. A. T.). Ukraińska rada narodowa postanowiła wczoraj zwołać do Kijowa na dzień 17 listopada ukraiński Kongres Narodowy. Na kongresie tym mają być również reprezentowani przedstawiciele obszarów ukraińskich, znajdujących się poza granicami państwa ukraińskiego.

Wybory w Anglii.

Bern, 4 listopada. (W.A.T.). „Populaire” donosi z Londynu: Podług dzienników angielskich, nowe wybory odbędą się w Anglii w dn. 30 listopada.

Reskrypt cesarza Wilhelma.

Berlin, 2 listopada. (W. A. T.). Urzędowo. Równocześnie z wejściem w życie zmian konstytucyjnych cesarz zwrócił się do kanclerza państwa z reskryptem następującym:

Waszej wielkolepszej wysokości przesyłam w załączeniu przedłożony mi do podpisu projekt ustawy w sprawie zmiany konstytucji, dotyczący zastępstwa kanclerza. Chcę z okazji tego tak doniosłego dla dalszej historii narodu niemieckiego kroku dać wyraz temu, co mnie ożywia. Przygotowany przez szereg aktów rządowych wchodzi obecnie w siłę nowy porządek, który prawa zasadnicze z osoby cesarza przenosi na naród. Zamknięty zostaje w ten sposób okres, który w oczach przyszłych pokoleń zaszczytnie zajmować będzie miejsce. Pomimo wszelkiej walki pomiędzy mocami przeszłości a nowymi siłami okres ten zapewnił ludowi naszemu ów gwałtowny rozwój, który się w cudownych czynach wojny tej tak wspaniale objawia. Wśród strasznych jednak burz ezerech lat wojny stare formy uległy zniszczeniu, nie aby pozostawić szczątki, lecz aby ustąpić miejsca nowym formom życia. Po tem, co w czasie tym zostało dokonane, może naród niemiecki rościć sobie pretensję, żeby go nie pozbawiano żadnego prawa, które zapewnia wolną i szczęśliwą przyszłość. Przeświadczeniu temu przyjęte obecnie i rozszerzone przez parlament przedłożenia rządów związkowych zawdzięczają powstanie swoje. Ja jednak przyłączam się do uchwał tych przedstawicieli stanu ludu z moimi wysokimi sprzymierzeńcami z tą silną wolą, ażeby, o ile to odemnie zależy, współdziałać w pełnej ich owočnosti w tem przedsięwzięciu, że służę przez to dobru narodu niemieckiego. Urząd cesarza jest służbą dla narodu. Oby nowy porządek ten oswoił wszystkie dobre siły, jakich naród nasz potrzebuje, aby przeżyć ciężkie doświadczenia, jakie zawiąły nad państwem i aby z ciemnej teraźniejszości iść śmiałym krokiem do jasnej przyszłości.

Berlin, 28 października 1918 r.

Podp.: Wilhelm I. R.

Podp.: Ks. Maksymilian Badeński.

Warunki zawieszenia broni między Włochami i Austro-Węgrami.

Wiedeń, 4 listopada. (W.A.T.). Urzędowo komunikują: Warunki zawieszenia broni z Włochami są następujące:

Na ładzie:

